

בס"ד

# לעומקו של מקרא

דברי עומק בפרשת השבוע

פרשת

קדושים

ה'תשפ"ב

**בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות**

**לטל': 052-7675895**

**גור-אריה צור**

**מודיעין עילית**

**ניתן להצטרף לתפוצת מייל:**

**leshem895@gmail.com**

## לעומקו של מקרא קדושים

הקדושה תלויה במעשיכם. **פִּי קְדוֹשׁ אֲנִי** זו קדושה עצמית מה שאני מקדשכם. וכמו שקדשתי לכהנים, כדוגמתם אני מקדשכם **לפי מעשיכם**.

וחילוק זה ידויק מכתוב מלא וחסר. כיצד:

**וְהִתְקַדְּשִׁיתֶם** [ויקרא כ"ז] כתיב חסר ללא יו"ד. כי זה תלוי בך, במעשיך, ולא קדושה עצמית מהקב"ה. וכן בהמשך הפסוק: **וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים** חסר וא"ו. כי קדושתכם תלויה במעשיכם. ואכן בפרק יט פסוק ב' כתיב: **קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ פִּי קְדוֹשׁ אֲנִי**, וכן בסוף הפרשה [פסוק כו] נאמר **וְהִיִּיתֶם לִי קְדוֹשִׁים פִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה**. **פִּי קְדוֹשׁ מלא וא"ו**. כי קדושותי קיימת ועומדת ואינה תלויה בדבר. אבל קדושתכם תלויה במעשיכם.

\*\*\*

**דִּבְרֵי אֱל-כָל-עֲדַת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַת אֲלֵהֶם קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ פִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.** (יט, ב')

**ברש"י:** מלמד שנאמרה פרשה זו

## פרשת קדושים

### לעניין קדימת פרשת קדושים לפרשת אמור

**לכאורה** היה צריך בתחילה לכתוב את פרשת **אמור אל הכהנים** ואחרי כן **קדושים תהיו**. שזה בכהנים וזה בכל ישראל, ומצות כהונה קודמת. ויש ליתן טעם, אם כן, מדוע קדמה פר' קדושים לפר' אמור.

**ויש לומר**, שבקדושים תהיו, המצוה היא על **ישראל** שיקדשו את עצמם. וב"אמור", המצוה **שיקדשו ישראל את הכהנים**, ככתוב בפרשת אמור [כ"א, ח'] **וְקִדְּשִׁתוּ**, ולכן אומר הכתוב לישראל, **קשוט עצמך תחילה**, קדש עצמך ואח"כ תקדש את הכהנים.

**ועוד נראה לומר**, שבקדושים תהיו **הקדושה תלויה במעשיו של כל אחד ואחד מישראל לקדש עצמו בדרך עבודת השם**. ובפרשת אמור הקדושה לא תלויה במעשי האדם אלא **הקדושה היא עצמית**, מהקב"ה. והציווי לכהנים הוא רק **לא לחלל קדושה זו**.

**ונרמז** חילוק זה בפסוק קדושים תהיו כי קדוש אני וגו'. **קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ**

## לעומקו של מקרא קדושים

**אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ** (יט,ג)  
פירש רש"י, כאן הקדים אם לאב.  
לפי שגלוי לפניו שהבן ירא את אביו  
יותר מאמו, ובכבוד הקדים אב לאם  
לפי שגלוי לפניו שהבן מכבד את אמו  
יותר מאביו מפני שמשדלתו בדברים.

**לעומקו של מקרא י"ל שכאן גילה**  
רש"י כלל גדול בהבנת  
חוקי התורה ומשפטיה. שלא  
מחשבותי מחשבותיכם והשכל האלקי  
אינו כשכלו של בשר ודם. ששכלו של  
בשר ודם והגיוון לבבו יאמר לו כפי  
ראות עיניו. וה' יראה ללבב. היפך  
ההגיוון האנושי.

**שאם** יחשוב הבן שיש להקדים את  
האב במורא יותר מהאם, כי האב  
מלמדו תורה, תבוא התורה ותאמר לו  
היפך הדברים. איש אמו ואביו תיראו.  
והקדימה אם לאב. ואם יחשוב הבן  
להקדים את אמו בכבוד, מפני  
שמשדלתו בדברים, תבוא התורה  
ותאמר לו היפך הדברים, כבד את  
אביך ואת אמך. והקדימה אב לאם.

**בהקהל**, מפני שרוב גופי תורה תלויין  
בה.

**ויש לעיין** מדוע יאמרו רוב גופי  
תורה דווקא בהקהל. וי"ל כי יש בזה  
מעין מעמד הר סיני שבו נשבעו כולם  
לא לעבור על המצוות, וכשם שההר  
היה גדור לא לעלות בהר, כן יגדור  
האדם את עצמו לא לעבור על  
המצוות.

**ועוד י"ל**, ההקהל הוא כעין מעמד  
הר עיבל והר גריזים שם נשבעו על  
הנסתרות, שאין אדם יודע מה  
במטמוניות לבו של חברו. כן רוב  
גופי תורה אדם מקיים בסתר באין  
רואה. וגם אלו שבגלוי אין יודע מה  
בלבו. לכן ישבע על הנסתרות, לפני  
יודע תעלומות. לכן גופי תורה תלויין  
בהקהל, שבהקהל כל הגופים רואים  
זה את גופו של זה ואין יודע מי מהם  
מה בלבו של חברו. ואשר על כן יתנו  
לב להיות תוכם כברם, למען ידעו כי  
המצוות הנגלות לעינים הם כגוף  
שבתוכם מאירה נשמת ה' הנסתרת.

## לעומקו של מקרא קדושים

**ומינה לא תזוע**, שאין לך מדה טובה הימנה. והיא ארוכה מארץ מדה. כי היא תכנית העולם ובריאת האדם.

**ואשר על כן** זכר במשנה זו ה' פעמים **בה**. הפוך **בה** והפוך **בה**, דכולה **בה**, ו**בה** תחזי וסיב ובלה **בה**.

והם כנגד **חמישה חומשי תורה**, וכנגד **חמישה חלקי הנשמה**, נר"ן ח"י. נפש רוח נשמה חיה יחידה.

**שעל ידי שתהפוך בה**, יתהפך שכלך שהוא משכן נשמתך על כל חלקיה, להיות **כמותה**.

**ואשר על כן** נקרא בן **בג**, **בג**, **בג** בגימטריה ה'. ואמרו שהיה בן גרים, ר"ת ב"ג. שעל ידי שהפך בה התהפך להיות **כמותה**.

**ופרוש הדברים**, שהוסיף הקב"ה אות ה' משמו לאברהם ולכל הגרים. שעל ידי שהפך בה והפך בה גילה את עוצם מקור חיותה ונשמתה של התורה היא חיותו ונשמתו של חי העולמים אשר תִּלְקַח מחכמתו לכל אשר בו חוסים.

\*\*\*

**ואשר על כן**, כל עבודת האדם היא לשנות את מהלך תפישת שְׁכָלוֹ לזו של התורה הק'. ועל ידי שיהפוך בה, ייהפך שכלו, להתקרב לשכל הנעלם מכל רעיון.

**וכן** יש להבין את המשנה בפרקי אבות פרק ה' משנה כב': **בן בג בג אומר הפוך בה והפוך בה דכולה בה**.

**ואמר פעמיים הפוך בה והפוך בה, שעל ידי שתהפוך בה** תהפוך גם **בשכלך** להיות פְּשָׁלִי הַיֵּשֶׁר של התורה. **כי** השכל האלקי שבתורה, לרוב הוא **הפוך** משכל האדם. וזה יופיה של התורה שהיא כולה אור אלקי אשר ניתנה לנו רשות **להציץ אל עולמה**. ולכן אמר **ובה תחזי**. ואף על פי כן תמיד תשאר עלומה ונעלמה מעיני כל חי, למען ירבו תלמידיה לומדיה ועמליה.

**ולכן אמר וסיב וּבְלָה בָה**. וסיב לשון שְׁיָבָה. אך נדרש גם לעניין סיבוב. סובב והפוך הפוך וסובב. **ובלה בה**, הוא גם לשון **הבל הפה**. שהבל פיה יהיה רק בה.

## לעומקו של מקרא קדושים

בלילה ועשה תשובה ביום היינו שני ימים. ובתשובתו זבח את יצר הרע שלו. אך לא יועיל לו ליום השלישי לאכול מפירות תשובתו, כי צריך לשרוף את כל הנותר בזכרונו מהעבירה שעבר, וביום השלישי כבר צריך לעשות תשובה מחדש כי היצר מתגבר על האדם בכל יום מחדש. וזה שנאמר בסיפא של הפסוק, וְהַנּוֹתֵר עַד יוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּאֵשׁ יִשְׂרָף.

\*\*\*

**וּבְקִצְרְכֶם אֶת-קִצִּיר אֲרֻצְכֶם לֹא תִכְלֶה פֶּאֶת שְׂדֵה לְקִצֵּר וּלְקַט קִצִּירָהּ לֹא תִלְקֹט: {י} וּכְרָמָהּ לֹא תַעֲלִל וּפְרֵט כְּרָמָהּ לֹא תִלְקֹט לְעֵנִי וְלִגְרַתְּ תַעֲזֹב אִתָּם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם**  
(יט, ט-י)

**לְעֵנִי וְלִגְרַתְּ תַעֲזֹב אִתָּם.**

יש לעיין מדוע אמר בלשון עזיבה. ולא בלשון נתינה או כל לשון אחרת. וי"ל כפי שאמרו [שמות פרשת משפטים, כג, ה'], על הפסוק כִּי-תִרְאֶה

**אֶל-תִּפְנוּ אֶל-הָאֱלֹהִים וְאֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֵם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם** (יט, ד')

**עֵי' באוה"ת הק'** ואלהי מסכה, מאי מסכה הרי הזהיר על האלילים, אלא שלא תפנו אל אלילים כי מסך מבדיל הוא ביניכם לאביכם שבשמים. ולדבריו יובן על נכון הסמיכות לפסוק הבא. וכי תזבחו זבח שלמים לה' לרצונכם תזבחהו. (יט, ה'). שהדרך היחידה להסיר את המסך המבדיל של האלילים, הוא הרצון לעבוד את ה' אלקיכם.

ועוד יש לומר, לרצונכם תזבחהו. שעל ידי ה'"לרצונכם", שתגלו את הרצון הפנימי שלכם להיות לרצון לפני ה', על ידי זה תזבחהו ליצר הרע. ואז תוכלו להקריב שְׁלָמִים, כי שְׁלָמִים תהיו עמו. וזה שכתוב בפסוק לאחריו כְּיוֹם זָבַחְכֶם יֵאָכֵל וּמִמִּחֲרָת, ואמרו חז"ל שאם ראתי ת"ח שעבר עבירה בלילה, אל תהרהר אחריו ביום שמא עשה תשובה, (ברכות יט, א), ושאלו שמא עשה תשובה סלקא דעתך?, אלא ודאי עשה תשובה. והיינו שעבר עבירה

## לעומקו של מקרא קדושים

ישיר על האדם, אלא כביכול בעקיפין, שפעולתו לא תימצא בידך עד בקר.

**ויש** ליתן דעת, מדוע לא יפרש שתלין מוסב על המשכיר, **אתה המשכיר** את הפועל, **לא תלין שכר פעולתו**. ויהיה הציווי ישיר על המצווה. שכל לשון נקבה בנסתר הוא גם לשון זכר בנוכח. ופירש בשפתי חכמים דאם **לא** כן מלת **אתך מיותר**. שכתוב לא תלין פעולת שכיר **אתך** עד בקר. שהיא פעולתו, לא תלין אתך. ואם תאמר שכוונת הפסוק שאתה אל תלין את שכרו מה תלמוד לומר **"אתך"**.

**ולעומקו של מקרא**, ניתן לפרש שמלת **תלין** קאי נמי אבעל הבית, בלשון נוכח. ויהיה הציווי גם על האדם, אל תלין וכו'. ומלת אתך תובן על ידי הוספת **"אשר"**. אתה, בעל הבית, לא תלין את שכר הפעולה **אשר אתך** עד בקר. ותהיה הכוונה כך. לא תלין את פעולת השכיר **אשר אחריותה עליך**, ששכר פעולתו של הפועל היא **אתך מכל מקום**, גם אם אינה בפועל אתך, ואפילו אם נמצאת בהערמה אצל מישהו

חמור ש**נאך רביץ** פחת משאו ו**חזלת** מעזב לו עזב תעזב עמו. שהפשט הוא **עזור תעזור לו**. ומדוע נכתב בלשון **עזיבה**, כהתרגום שם: **משבק תשבק מה דלכך**. עזב תעזב את יצר הרע שבלבך המונע ממך מלעזור לו, ועזור לו. כן יש לפרש כאן. המעשרות נועדו לעזור להם לעניים. ולכן כתוב **תעזוב אותם את המעשרות** לעניים ועל ידי כך **תעזור להם**.

ואל יהיה לבך נוקפך על נתינתך, אלא תעזוב את יצר הרע המונע ממך מלתת לעניים חלקם, ותעזוב את השבילים בידם, ותניח לעניים את חלקם, ועל ידי כך תעזור לעני ולגר.

\*\*\*

**לא-תעשיק את-רעה וְלֹא תַגְזֹל לֹא-תְלִינָה פְּעֻלַת שְׂכִיר אִתָּךְ עַד-בְּקָר**  
(יט, יג)

**לא-תְלִינָה פְּעֻלַת שְׂכִיר אִתָּךְ עַד-בְּקָר**  
**פירש"י** לא תלין לשון נקבה מוסב על הפעולה. שפעולת השכיר לא תלין אתך עד בקר. ולפי זה אין זה ציווי

## לעומקו של מקרא קדושים

והיינו כעניינו, ששכר פעולתו של הפועל למעשה אינו אתו, עם בעל הבית, כי נדר כל רכושו לשמים, אך האחריות לכך היא עליו ולכן נחשבת שהיא אתו. לכך נאמר לא תלין פעולת שכיר אתך, שבאחריותך, עד בקר. ואכן, המילה אתך, יכולה להתפרש בדרך נוטריקון: אחריותה תהא עליך.

ולפי זה יהיה הפסוק הבא קשור עמו. לא תקלל חרש, וידרש לא תקל בשכרו לומר לו אין כספך עמי, והוא חרש בדבר זה, וכן ולפני עור לא תתן מכשול, שהוא עור בדבר ואינו יודע כי כספו נמצא אצל אחר, ואפילו שלא בהערמה. על כן נאמר אני ה'.

\*\*\*

לא-תעשו עול במשפט לא-תשא פני-דל ולא תהדר פני גדול בצדק  
משפט עמיתך (יט, טו')

במשפט. קרי ביה פמשפט. ויהיה פירושו: פמשפט למטה כן המשפט למעלה.

אין אני נושא מוחל וסולח פני הדל

אחר. מכל מקום אחריותה עליך. כגון מי שנדר נכסיו לשמים.

וכמובא במסכת שבת קכז: מעשה באדם אחד שירד מגליל העליון ונשכר אצל בעה"ב אחד בדרום שלש שנים. ערב יוה"כ אמר לו תן לי שכרי ואלך ואזון את אשתי ובני אמר לו אין לי מעות, אמר לו תן לי פירות אמר לו אין לי, תן לי קרקע - אין לי, תן לי בהמה אין לי. תן לי כרים וכסתות אין לי. הפשיל כליו לאחוריו והלך לביתו בפחי נפש. לאחר הרגל נטל בעה"ב שכרו בידו ועמו משוי ג' חמורים אחד של מאכל ואחד של משתה ואחד של מיני מגדים והלך לו לביתו של הפועל. אחר שאכלו ושתו נתן לו שכרו וכו' ע"ש ההמשך לעניין לימוד זכות. אמר לו בשעה שאמרת לי תן לי שכרי ואמרת לי אין לי וכו' וכו' במה חשדתי, אמר לו אמרתי שמא הקדיש כל נכסיו לשמים א"ל העבודה כך היה הדרתי כל נכסי בשביל הורקנוס בני שלא עסק בתורה וכשבאתי אצל חבירי בדרום התיירו לי כל נדרי. ואתה כשם שדנתני לזכות המקום ידין אותך לזכות.



## לעומקו של מקרא קדושים

עריבות על הנגלות, ושבועה של כל אחד ואחד לעצמו על הנסתרות. כי על הנסתרות לא תחול העריבות. וכל אחד ישבע על נסתרותיו. וכן פירש האוה"ח הק' בפרשת כי תבא ע"ש. ואפשר לומר כי גם כאן עמדו בכעין שבועה על הנסתרות. שכן המזלזל באביו ואמו אין מי שיכול להוכיחו, וכן כל שאר המצוות שבפרשה.

**ויש** עוד להאיר לגבי העריבות, מה שנאמר שלא היתה עריבות במדבר הרי זו מחלוקת ר' יהודה ור' נחמיה, במסכת סנהדרין (מג:). הנסתרות לה' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם למה נקוד על לנו ולבנינו ועל עי"ן שבעד מלמד שלא ענש על הנסתרות עד שעברו ישראל את הירדן דברי ר' יהודה א"ל ר' נחמיה וכי ענש על הנסתרות לעולם והלא כבר נאמר עד עולם אלא כשם שלא ענש על הנסתרות כך לא ענש על עונשין שבגלוי עד שעברו ישראל את הירדן. הנה לפי ר' נחמיה לא היתה עריבות במדבר לא על הנגלות ולא על הנסתרות ולפי ר' יהודה היתה עריבות במדבר על הנגלות בלבד, ועל הנסתרות מכניסתם לארץ. על כן אפשר לומר כי בפרשתנו היתה עריבות

בתורה ובמצות, אם הם בפשיעה. ולא אהדר פני גדול בתורה ובמצוות אם מידותיו מושחתות. שאם לא כן הרי זה עול במשפט התורה. ולעומת זאת, אם דל הוא בתורה ולא בפשיעה ואם אין מידותיו מושחתות רק אורייתא היא דקא מרתחא ביה, אלמד עליו זכות. שנאמר בצדק תשפוט עמיתך. הרי זה בכלל ידיד ה', הנקרא עמיתך.

\*\*\*

**לֹא-תִשְׁנֵא אֶת-אֶחִיךָ בְּלִבְבְּךָ הוֹכֵחַ  
תּוֹכִיחֵהוּ אֶת-עַמִּיתְךָ וְלֹא-תִשְׁאָ עָלָיו  
חֲטָא (יט, יז)**

**כאן** רמז לעריבות שהיא יסוד התוכחה. עמיתך, עמך ביראתך, עמך בתורתך, עמך במצותיך. והתוכחה היא רק בדברים שהמוכיח יכול לראותם. שאם לא כן, כיצד יוכיח את חבריו והרי אין אדם יודע מה במטמוניות לבו של חברו. ורמז לכך המלה בלבבך. שאין אדם יודע מה במטמוניות לבו של חברו. ולכן, כנאמר לעיל, רב גופי התורה הנאמרים בזאת הפרשה נאמרו בהקהל, ליתן בהקהל מעמד של

## לעומקו של מקרא קדושים

**הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא.** שרק על הנגלות ישא עליו חטא אם לא יוכיחנו, שכתוב **עמיתך**, ונראה לעין כל שהוא עמיתך במצוות. אבל על הנסתרות **לא תשא עליו חטא.** עליו בסתם ואין ידוע אם עמיתך הוא אם לאו. כי הכל יעשה בסתר. גם המצוות וגם העבירות. ולכן לא תשא עליו חטא. רק כל אחד ואחד יקח דברים אל לבו להיות הוא נכון עם לבו וייהיה תוכו כבדו.

\*\*\*

**לֹא-תִקֹּם וְלֹא-תִטּוֹר אֶת-בְּנֵי עַמֶּיךָ וְאֶהְיֶה לְרֵעֶךָ כְּמֹדֵךְ אֲנִי ה':**  
(יט, יח')

**יש** לשאול מדוע קשר את מצות אהבת הרע עם מצות לא תעשה של נקימה ונטירה. והרי יש עוד מצוות שהן בין אדם לחבירו שראוי להסמיכם לאהבת הרע.

וי"ל, שיש דבר משותף לנקימה ונטירה עם אהבת הרע. שבשניהם ירצה לשלם לחבירו. אלא באהבה ירצה לשלם לו **טובה תחת טובה.** ובנקימה

במדבר על הנגלות לפי ר' יהודה. ובפרשת כי תבא היתה עריבות משנכנסו לארץ על הנגלות בלבד לפי ר' נחמיה. ועל הנסתרות לשניהם לא היתה עריבות במדבר ולכן היו צריכים להישבע על הנסתרות. אלא שחכו להישבע על הנסתרות עד הגיעם להר גריזים והר עיבל, ובמדבר ההקהל היה **כעין** שבועה על הנסתרות שיצאה אל הפועל בהגיעם לארץ.

\*\*\*

**וכאן** המקום להאיר באור יקרות על הויכוח כביכול בין הקב"ה ומשה רבנו. שהקב"ה בדעת ר' יהודה שעריבות חלה במדבר, ומשה רבנו כר' נחמיה שבמדבר לא חלה עריבות כלל. ולכן אומר הקב"ה (במדבר פרשת קרח טז, כא) **הַבְּדִלְוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאָכְלָה אֹתָם פְּרָעָה.** ומשה רבנו אומר **האיש אחד יהטא ועל כל העדה תקצף?** והודה הקב"ה למשה, וכן במעשה העגל הודה לו ואמר **מי אשר חטא לי אמחנו מספרי.** וכביכול אומר הקב"ה נצחוני בני. והלכה כר' נחמיה. שלמעשה אין עריבות במדבר עד שאכניסם לארץ. וכל זה נרמז בפסוק

## לעומקו של מקרא קדושים

ועל דרך הצח י"ל, שלכן קשר אהבת הָרַע לנקימה ונטירה. לֹא-תִקַּם וְלֹא-תִטַּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ. אל תקרי אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ אלא אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ. כביכול אומר הקב"ה, הוי זהיר בבני. לֹא-תִקַּם וְלֹא-תִטַּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ. והוא פירוש של וְאֶהְבֶּתָּ לְרַעְיָה פְּמוֹדָה. אני ה'. כביכול אומר לו הקב"ה שאם אתה עושה כן, הרי גם אני עַמֶּךָ.

\*\*\*

### דרשת זה כלל גדול בתורה

וְאֶהְבֶּתָּ לְרַעְיָה פְּמוֹדָה אָנֹכִי ה':  
(יט, יח)

פירש רש"י וְאֶהְבֶּתָּ לְרַעְיָה פְּמוֹדָה אמר ר' עקיבא זה כלל גדול בתורה. והוא מתורת כהנים יב. וממדרש רבה.

ולעומקו של מקרא יש לתן טעם בפרושו של רש"י מדוע הזכיר את שמו של ר' עקיבא.

ובהיות דעת ר' עקיבא חולקת על דעת בן עזאי במדרשים הנ"ל, יש להבין מחלוקתם.

ונטירה ירצה לשלם לו רעה תחת רעה.

ויודע תעלומות נפש כל חי, יצווה את ברואיו להתנהג בנקימה ונטירה כמו באהבת הרע. כשם שבאהבת הָרַע ואהבת לרעך מכל מקום, גם אם לא אוהבך, כמוך, כשם שאתה תרצה שיאהבוך מכל מקום. כן גם בנטירה לא תקם ולא תטר מכל מקום. גם אם רעה גמלוך.

ויש לומר כי מכאן למד יוסף להתנהג באחווה עם אחיו, ולית מלתא דלא רמיזא באורייתא. שכן נרמז במלת לְרַעְיָה, גם מי שרעה גמלוך. כפי ששלחו אחי יוסף ליוסף, אנא שא נא פשע אחיך וחטאתם כי רעה גמלוך. ויבך יוסף בדברם אליו ויאמר התחת אלקים אני. ופירש רבנו בחיי שאמר זאת לא בשאלה אלא בניחותא. כאומר הסירו דאגה מלבכם, אני תחת אלקים תחת המרכבה.

ויבאמר, וְאֶהְבֶּתָּ לְרַעְיָה, הִנֵּה רַע וְאוֹהֵב גם למי שְׁהָרַע לך. כמוך, שגם אתה היית רוצה שישכחו הרעה שעשית לזולתך ויגמלוך טובה.

## לעומקו של מקרא קדושים

הרי גם כאן מדובר על מעשים טובים לזולת. והיינו אהבת האדם.

**והנה בבראשית** מוטעם הדבר מדוע צריך לעשות מעשים טובים עם האדם כי נברא על ידי אלקים ובדמות אלקים עשה אותו. וכל מי שאינו עושה טוב עם זולתו כאילו אינו עושה טוב עם אלקים. והמעשים טובים שצריך לעשות עם כלל האדם, הם לא מצד האדם, אלא מצד בוראו. כביכול אומרים לילד להתנהג טוב עם אחיו לפני אביו, לעשות נחת רוח לאביו. ומפני אביו נגעו בו בהנהגת הבן. כי אין לכלל האדם דין עריבות, ולכן לא נאמר בהם כמוך. והוא יותר "אילוף" לעשות הטוב לזולת, ואין בו משום עבודה על המידות ובעיקר של התבטלות והכנעה.

**ואילו בויקרא**, בפרשת קדושים, מוטעם הדבר מדוע צריך להתנהג באהבה לזולתך בדרך אחרת, מצד מה שהוא רעך במצוות. כלומר מדין עריבות. וכל מי שאינו עושה טוב עם זולתו כאילו מרע לעצמו. ולכן נאמר בו כמוך. והוא עניין העבודה על המידות והתבטלות והכנעה. וזה

וכן מובא במדרש רבה על הפסוק בבראשית: **זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם בְּיוֹם בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים עָשָׂה אֹתוֹ (ה,א)**

**זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם.** מובא במדרש רבה, **בְּן עֲזַאי** אומר זה ספר תולדות אדם, **זֶה כָּלֵל בְּתוֹרָה, רַבִּי עֲקִיבָא** אומר (ויקרא, יט, יח'): **וְאֶהְבֶּתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךְ [אני ה']**, **זֶה כָּלֵל גְּדוֹל בְּתוֹרָה, שְׁלֹא תֹאמַר הוֹאִיל וְנִתְבַּיְתִי יִתְבַּנֶּה חֲבָרֵי עַמִּי, הוֹאִיל וְנִתְקַלְלִי יִתְקַלֵּל חֲבָרֵי עַמִּי.**

**וכדי להבין המחלוקת ביניהם יש להתבונן במה שונים הפסוקים זה מזה.** בבראשית מדובר על אהבת כלל האדם, ובויקרא מדובר על אהבת רעך. בבראשית מוזכר שם אלקים שהוא דין, ובויקרא מוזכר שם יהוה שהוא רחמים. ואם תשאל היכן רמוז שיש לאהוב את כלל האדם, יש לומר כפי שמביא רש"י בתחילת פרשת נח, **אלה תולדות נח, ללמדך שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים.** וכשם שבנח כתוב תולדות ובבראשית כתוב זה ספר תולדות אדם,

## לעומקו של מקרא קדושים

ר' עקיבא. שמתוך דברי בן עזאי מתבררים דברי ר' עקיבא ביתר בהירות, בבחינת שופר מאריך וחצוצרות מקצרות. והפסוק זה ספר תולדת אדם, ילמד על ואהבת לרעך כמוך, בבחינת אשר בחר בנו מכל העמים.

**וכעין זה מובא בשל"ה הק' בפרק תולדות אדם:** ותכלית הבריאה היתה מאתו ברוך הוא בנדבה בטובו הגדול להטיב לזולתו וגו' וכמו שכתב רש"י ריש פרשת וארא, ויאמר אליו **אני ה' נאמן לשלם שכר למתהלכים לפני באמת,** וגו' ובלשון זה מצינו שהוא נדרש בכמה מקומות, **אני ה' נאמן ליפרע כשהוא אמור אצל עונש,** כגון וחללת את שם ה' אלקיך **אני ה', וכשהוא אומר אצל קיום מצוה כגון ושמרתם מצותי ועשיתם אותם אני ה' נאמן לשלם שכר טוב.** ועוד מובא בשל"ה הק':

**והנה** לפום ריהטא יש להקשות, הלא מפורסם שם הוי"ה מדת הרחמים ושם אלקים מדת הדין, ואיך אומר שם אני יהו"ה נאמן לשלם שכר ולפרוע. אלא הענין כמו שפירשתי, **שהעונש**

שנאמר במדרש, **שלא תאמר הואיל ונתפזיתי יתפזה חברי עמי, הואיל ונתקללתי יתקלל חברי עמי.** אלא **אפילו נתבזיתי לא יתבזה חבירי עמי. אפילו נתקללתי, לא יתקלל חבירי עמי.**

**ולכן הדגיש ר' עקיבא,** ואהבת לרעך כמוך, **זה כלל גדול בתורה.** כלומר **זה כלל יותר גדול ממה שהבאת אתה,** בן עזאי. **שהתורה תלמדנו לשיבר את המידות ולהכניע עצמנו לא רק בפני אלקים, אלא גם בפני אדם.** ולכן יש עדיפות לכלל הגדול הזה של ר' עקיבא, **ואהבת לרעך כמוך.** וזו היתה דרכו של ר' עקיבא עם תלמידיו, ולמגינת הצער עשרים וארבעה אלף לא השכילו לדרכו, ועל אלה אני בוכיה ל"ג יום, עד שנתקיימו בבחיר תלמידיו ר' שמעון בר יוחאי שהאיר בתורתו ביום הל"ג בעומר, לקיים ג"ל עיני ואביטה נפלאות מתורתך.

**ועוד אפשר** להאיר בזה לעומקו של דברים, שבן עזאי אינו חולק על ר' עקיבא אלא כשופך אור על דברי

## לעומקו של מקרא קדושים

והנה מן הנמנע שישגי המשיג בחינת האהבה עד שתקדים לו בחינת היראה בסוד (תהלים קיח) זה השער לה', ואשר על כן אמר הכתוב כנגד בחינת היראה את משפטי וגו' אני ה' אלהיכם, דקדק להזכיר בחינת הדין שהוא רמוז בשם אלהים להעירך במי הכתוב מדבר, ואחר כך צוה לגדר ב' לעשות מאהבה, ולזה אמר אני ה' ולא הזכיר שם אלהות לומר שתהיה השמירה לצד אהבת הטוב והחפץ והרצון פעל בו לעשות מאמר קונו החביב מאהבתו אותו. עכ"ד.

ומכל הנ"ל יובן על נכון הקדמת זה ספר תולדת אדם לואהבת לרעך כמוך. שזה מיראה וזה מאהבה.

ולסיכום הנ"ל, אע"פ שנראים דבריהם כבמחלוקת, אפשר לומר לעומקו של מקרא, שלא חלקו בן עזאי ור' עקיבא מה הוא הכלל הגדול, אלא כל אחד מהם יאיר פינת יקרת בדרך עבודת ה'.

שבן עזאי יאמר שעבודה מיראה היא כלל גדול בתורה, ולעולם יהא אדם ירא שמים בסתר ובגלוי.

בשביל השכר, כי הרע הוא סבה לטוב, וזהו ענין כי יהו"ה הוא האלקים. עד כאן דברי השל"ה הק'.

ולפי הנ"ל יובן על נכון החילוק בין שני הפסוקים, בין "זה ספר" ובין "ואהבת לרעך". שבזה ספר מוזכר שם אלקים. **זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אֲדָם בְּיוֹם בָּרָא אֱלֹקִים אֱדָם בְּדַמּוֹת אֱלֹקִים עָשָׂה אֹתוֹ.** והיינו נאמן להיפרע ממי שמבזה את המלך ואינו עושה טוב לזולתו. ובואהבת לרעך מוזכר שם הו"ה, **וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כָּמוֹךָ** אני ה'. והוא של רחמים והיינו אני ה' נאמן לשלם שכר. שנאמן הוא בעל מלאכתך ליתן לך שכר מושלם על עבודתך על מידותיך, ולהיות נכנע בפני זולתך.

ובעוד שעבודת "זה ספר" היא עבודה מיראה, הנה "ואהבת לרעך" היא עבודה מאהבה. ועל כך מעיר אוה"ח הק' וכבר נתבארו הדברים במקומות אחרים (סוטה לא) כי העושה מיראה שכרו לאלף דור והעושה מאהבה שכרו כפול לאלפים. ועוד ממשיך האוה"ח הק',

## לעומקו של מקרא קדושים

לכן בבהמה וצומח אמר בהמתך לא  
תרביע כלאים, שדך לא תזרע כלאים.

ורמז בזה שאין עריבות בבהמות  
וצמחים. ובאדם אמר ובגד כלאים  
שעטנז לא יעלה עליך. בגד ר"ת בגין  
דא. ובגין דא בג"ד בג' דברים, כהנים  
לויים ישראלים, שהם כלאים עירובין  
המעורבין זה בזה, ושהם שו"ע טו"י  
ונו"ז, שו"ע משוועי"ם אלי, טו"י לשון  
צלי שצלות"ם ובעותם היא תפילתם  
עולה לפני, ונו"ז, ר"ת ונעשים ונזכרים  
לפני עם מעשיהם הטובים, בגין דא  
שום בוגד לא יעלה עליך.

וזה כוונתו באומרו: ובגד כלאים  
שעטנז לא יעלה עליך. שבאדם  
מישראל חלה העריבות והיא תקומתך  
ואין לאף אחד מבאי עולם מעלה עליך  
בגין הדבר הזה.

\*\*\*

וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמֶר אֵישׁ אִישׁ  
מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר | הַגֵּר  
בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מִזְרְעוֹ לַמַּלְאָךְ  
מוֹת יוֹמֵת עִם הָאָרֶץ יִרְגְּמֶהוּ בְּאֶבֶן  
(כ, ב')

ובא ר' עקיבא והוסיף על דבריו,  
שיש כלל גדול ממנו וזה לעלות  
מדרגת היראה לדרגת האהבה. ולא  
להישאר בדרגת ירא אלקים, אלא  
להיות מוסיף והולך באהבת ה'. ואהבתו  
לזולתו תוכיח אהבתו לבוראו. לכן  
נאמר בו' החיבור, וְאֵהֶבֶת לְרַעַךְ  
כְּמוֹךְ, אֲנִי ה'. כמוסיף על הראשונות.

ולדבר זה, לעומקו של מקרא,  
נתכוון רש"י בפירושו, וְאֵהֶבֶת לְרַעַךְ  
כְּמוֹךְ אֵמַר ר' עֲקִיבָא זֶה כָּלֵל גְּדוֹל  
בְּתוֹרָה. שֶׁעַל יְדֵי מִידַת הָאֵהֶבֶה לְאָדָם  
תִּתְגַּלֶּה מִידַת הָאֵהֶבֶה לְבוֹרְאָם.

\*\*\*

אֶת־חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ בְּהַמְתָּךְ לֹא־  
תִּרְבִּיעַ כְּלָאִים שְׂדֶךְ לֹא־תִזְרַע  
כְּלָאִים וּבְגָד כְּלָאִים שְׁעֵטְנִזוֹ לֹא  
יַעֲלֶה עֲלֶיךָ (יט, יט)

אוּנְקִלוּס תִּרְגַּם כְּלָאִים עִירוּבִין.  
וּרְצָה לֹמַר שְׁנֵי מִיָּנִים הַמְעוֹרְבִים זֶה  
בְּזֶה. וְתִרְמוֹז פִּרְשַׁת כְּלָאִים לְסוּד  
הַעִרִיבוּת. שִׁישְׂרָאֵל עִרִיבִין זֶה לְזֶה.

## לעומקו של מקרא קדושים

מזמנים לקדושה בכל פעולה ופעולה, לפנייה ולאחריה, כשם שמים ראשונים ואחרונים מזמנים את האדם לקדושה בבואו להסב אצל שולחנו הטהור אשר לפני ה'.

וכעין זה כתב הרמב"ן, אע"פ שאלו מצות מדבריהם עיקר הכתוב בכיוצא בזה יזהיר שנהיה נקיים וטהורים ופרושים וגו'.

**וכן ידויקו הדברים על דרך הצח:**

והתקדש<sup>תם</sup>, כתיב חסר ללא יו"ד. כי קדושה זו שהיא לפני כל פעולה, תלויה במעשי האדם ואינה קדושה עצמית. והיא כנגד מ' ראשונה של המילה מי"ם. ונרמזת ב ב סופית של והתקדש<sup>תם</sup>.

והייתם קדושים, קדושים חסר וא"ו, שגם זה תלוי במעשי האדם, כי הא בהא תליא. שאם והתקדש<sup>תם</sup>, ממילא והייתם קדושים. וקדושה זו שהיא לאחר כל פעולה היא כנגד מ' אחרונה

הסמיך עריות לנתינת זרעו למולך לומר לך שכל השוכב עם העריות כאילו נתן זרעו למולך. עם הארץ ירגמהו באבן. מדה כנגד מדה. הוא גרם לו ולבנו עבודת המולך, עם הארץ ירגמהו באבן. שאבן היא נוטריקון אב בן. לכן לא תהיה לו תקומה לא לאב ולא לבן.

\*\*\*

והתקדש<sup>תם</sup> והייתם קדושים כי אני  
י'ה'י'ה אלהיכם (כ, ז)

והתקדש<sup>תם</sup> אלו מים ראשונים  
והייתם קדושים אלו מים אחרונים  
כי קדוש זה שמן אני יי' אלקיכם זו  
ברכה. [ברכות ג:]

ויש ליתן טעם לדרשת חז"ל זאת, כיצד היא קשורה לפרשתנו או נרמזת בה.

ושמא יש לומר, שחז"ל בדרשתם זו כווננו לעניני הפרשה, המורה להיות



## לעומקו של מקרא קדושים

והוא השם הק' י'ה'ה'ו' השולט בחדש  
אייר היוצא מר"ת של הפסוק **יְתִהַלֵּל**  
**הַמִּתְהַלֵּל הַשָּׁפֵל וְיִדְוֶע** (ירמיה ט כג).

והמילה מ"ם ראשונה על חייו של  
האדם. מ"ם ראשונה כנגד מ' יום  
ראשונים של יצירתו, מ"ם אחרונה  
כנגד מ"ם יום אחרונים לחייו בהם יתקן  
את ימי יצירתו, והיו"ד בתווך כנגד מה  
ששם ה' נקרא עליו כל ימיו.

ועוד י"ל כשם שיצירתו והסתלקותו  
במים, אם כל חייו עסק בתורה שהיא  
משולה למים, הרי קיים בזה:

יְתִהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשָּׁפֵל וְיִדְוֶע  
[אותי], וכן יקיים בזה **וְהִתְקַדְּשָׁתֶם**  
**וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי אֲנִי יְהוָה**  
**אֱלֹהֵיכֶם**.

ועוד י"ל שגם פרישה מעריות  
צריכה זימון למצוה. ולפרוש לשם  
שמים. ולמדך הכתוב שסוף מעשה  
במחשבה תחילה. שעל ידי מחשבה של  
זימון למצוה, אתה מתעלה במצוה  
עצמה. ולכן, **והתקדשתם, זמנו**  
**עצמכם, ואז בפעולתכם והייתם**  
**קדושים**.

\*\*\*

של המילה מי"ם. ונרמזת ב- **ם** סופית  
שבמילה **קְדוֹשִׁים**.

ובין **וְהִתְקַדְּשָׁתֶם** ובין **קְדוֹשִׁים** נאמר  
**וְהִייתֶם** בתווך. **וְהִתְקַדְּשָׁתֶם וְהִייתֶם**  
**קְדוֹשִׁים**. והמילה **וְהִייתֶם** היא כנגד  
היו"ד של המילה מ"ם. ונרמזת בשתי  
האותיות האמצעיות של המילה  
**וְהִייתֶם**.

וכך יהיה שיעור הכתוב:

**וְהִתְקַדְּשָׁתֶם וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים**.

ובהיות האות י' של מים מורכבת  
משתי אותיות ה' ה' **יוצא איפוא**, שבכל  
פעולה שאדם מקדש את עצמו לפניה  
ולאחריה, **נקרא** עליו שם השם  
**י'ה'ה'ו'**

כיצד:

י' כנגד מ' והיא י' של **וְהִתְקַדְּשָׁתֶם**  
ה' כנגד י' של **וְהִייתֶם**  
ה' כנגד י' של **וְהִייתֶם**  
ו' כנגד מ' והיא ו' של **קְדוֹשִׁים**

## לעומקו של מקרא קדושים

מהם. או על שם שגוררים הם זה את זו לעבירה. וכן תרגם שם יונתן כי ינאף די יגור. וכן אמר רב אשי במסכת מגילה, האי מאן דסנאי שומעניה שרי ליה לבזוייה בגימ"ל ושי"ן ופירש"י שיוצאות עליו שמועות רעות ושנאות שהוא נואף, מותר לבזותו בג' ושי"ן. ומותר לבזות גם את אמו שילדתו. ומהו ג' ושי"ן, פירש רש"י בר גירתא שמה סרייה. [בן הנואפת שמה מקולקל]. ופירוש הגאונים גִּפְאָ שְׁטָא. מלשון שטות.

**ועל דרך הסוד, בשימת לב, אין בכל ע"ב השמות הקדושים היוצאים מן הפסוקים ויסע ויבא ויט שבקריעת ים-סוף, פרשת בשלח פרק י"ד פסוקים יט-כא, אין בהם אות ג.** משום שביציאת מצרים התנערו מן התועבות והעריות כנ"ל. ולא יזכר אות ג' בשמות המלאכים הקדושים היוצאים מן הפסוקים הנ"ל. **ולעומת זאת, בשם מ"ב הקדוש אב"ג ית"ץ קר"ע שט"ן נג"ד יכ"ש בט"ר צת"ג חק"ב טנ"ע יג"ל פז"ק שק"ו צי"ת מוזכר האות ג' ארבע פעמים, כנגד ארבע עולמות אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשייה], כי שם קדוש זה יוצא מהאותיות**

**וְאִישׁ אֲשֶׁר יִנְאֹף אֶת-אִשְׁתּוֹ אִישׁ-אֲשֶׁר יִנְאֹף אֶת-אִשְׁתּוֹ רַעְהוּ מוֹת-יוֹמָת הַנּוֹאֵף וְהַנּוֹאֶפֶת: (כ, י')**

**ויש** לשאול מה הוא שכתוב מות **יומת הנואף** והנואפת. ולא אמר **יומתו**. שהרי גם היא באותה עבירה. וי"ל שהיה בידו להצילו וגם להצילה אם היה פורש מהעבירה. ומאחר ולא פרש, נקרא עונשם על שמו. ועוד, שהיה בידו לחוש לכבוד המקום, ולא להעלות חרון אף של מקום. ועל כן קראו בשם **נואף**, שהוא נוטריקון **חרוןאף**. צירוף של סוף תיבה של חרון ותיבת **אף**. שמעלה חרון אף של מקום.

**ובתרגום** אונקלוס מתורגם הנואף והנואפת **גִּפְאָ וְגִפְאָתָא. ועל דרך הצח נקראו כך** על שם שאין להם אלא **גופות** וכמעשה הבהמות. ובתרגום ירושלמי מתורגם הנואף והנואפת גיורא וגיורתא. והוא גם לשון גירות. ושמא יש לומר על שם שקשים **גרים** לישראל כספחת, לאחד הפירושים לפיהם הגרים המקולקלים במעשיהם מקלקלים אף את ישראל הלומדים



## לעומקו של מקרא קדושים

איש צדיק וכו' עמדו להם להעמיד את  
שם ממנו יצא אברהם עמוד החסד.

\*\*\*

וְלֹא תֵלְכוּ בְחַקֵּי הַגּוֹי אֲשֶׁר-אַנִּי  
מְשַׁלַּח מִפְּנֵיכֶם כִּי אֶת-כָּל-אֱלֹהֵי  
עֲשׂוֹ וְאֶקְיֵץ בָּם: (כ, כג')

### וְאֶקְיֵץ

פירש רש"י וְאֶקְיֵץ לשון מיאוס.  
כמו קצתי בחיי. כאדם שהוא קץ  
במזונו. ויש לעיין לעומקו של מקרא,  
מה רש"י רצה לומר לנו בפירושו כמו  
קצתי בחיי.

ולעומקו של מקרא יש לומר,  
שדברים אלו אמרה רבקה  
ליצחק על נשות עשו שהיו מקטרות  
לעבודה זרה. והיה מאוס בעיניה, אם  
יקח יעקב מבנות כנען כאלה. והם אותן  
הכנעניות מאז עשו ועד עתה שאומר  
הקב"ה אשר אני משלח מפניכם.  
והקב"ה משלח אותן מכח המיאוס  
שמאסה בהם רבקה. והרי אמירה של  
צדקת כרבקה, הועילה לכל הדורות  
לשלח אותן מן הארץ הקדושה. וכן,

וְאִישׁ אֲשֶׁר-יִקַּח אֶת-אֶחָתוֹ בֵּת-  
אָבִיו אוֹ בֵּת-אִמּוֹ וְרָאָה אֶת-עֲרֻתָהּ  
וְהָיָה-תְרָאָה אֶת-עֲרֻתוֹ חֶסֶד הוּא  
וְנִכְרְתוֹ לְעֵינֵי בְנֵי עַמּוֹ עֲרֻת אֶחָתוֹ  
גְּלוּהָ עֹנֵנוּ יִשְׂאָ: (כ. יז')

פירש"י חסד הוא, לשון ארמי  
חרפה, חיסודא. ומדרשו, אם תאמר  
קין נשא אחותו, חסד עשה המקום  
לבנות עולמו ממנו, שנאמר עולם חסד  
יבנה.

אמנם הכתוב קראו חסד, אך  
המעין יראה כי כל דורותיו של קין לא  
עלו בחשבון בנין העולם, אלא משת  
ואילך, וכאילו נכרתו ואינם. פרט  
ל"אחות תובל קין נעמה" וכפי שהביא  
רש"י בפירושו [מבראשית רבה] היא  
אשתו של נח.

ולפי זה יש לומר כי חסד עשה המקום  
עם אחות תובל קין נעמה, שנע עמה  
ככתוב נע ונד יהיה בארץ, ויצאו ממנה  
שלשה בנים שם חם ויפת, שעליהם  
נאמר יפת אלקים ליפת וישכון באהלי  
שם ויהי כנען עבד למו. וזכות החסד  
שעשו קין ואחותו עם העולם וזכות נח

## לעומקו של מקרא קדושים

ק' גדולה, שיחזור הבית לתפארתו.  
והוא על ידי שישמרו בנים תורת  
האבות, בב"א.

\*\*\*

**והייתם לי קדושים כפי קדוש אני ה'**  
**ואבדל אתכם מן העמים להיות**  
**לי: (כ,כו')**

**והייתם לי קדושים כפי קדוש אני**  
**ה'.**

כאן רמז הכתוב שקדושת בניו היא  
מעצמותו ית', ואמנם תלויה  
במעשיהם אך מי ילוד אשה יוכל  
להתקדש בקדושת הקדוש אם לא  
הקדוש קדושים.

**ולעומקו של מקרא יש לומר**  
שכביכול הקב"ה אומר למקודשיו,  
קדוש אני כפי והייתם לי קדושים.  
בראות העמים קדושתכם, מתגדל  
ומתקדש כבודי על ידכם.

**ונרמז על דרך הצח במה שאמר**  
**ואבדל אתכם.** אל תקרי ואבדל אתכם  
אלא **ואבדל אתכם.** בהיותכם נבדלים

מכח מיאוסה של רבקה שאמרה **קצתי**  
**בחיי,** שילח ה' גם את עשו מפני יעקב  
אחיו אל ארץ אדום. וזה שאמר דוד  
המלך, בתהלים (קכט פס' ד') ה' צדיק  
**קצין** עבות וְשָׁעִים. זה שכתוב **ואקוין**  
**בם.** גם לשון **מיאוס** וגם לשון **קיצוין**.  
שעל ידי כך שמואס הקב"ה ברשעים  
ומואסים בהם הצדיקים, ממילא הם  
מתקצצים.

**ועל דרך הרמז, במסורה האות ק'**  
**של קצתי בחיי, קטנה.** והביא בעל  
**הטורים** שרמזה לבית המקדש שגובהו  
ק' אמה שיחרב. **ובשימת לב,** באומרה  
**קצתי בחיי,** רמזה רבקה לג' עבירות  
חמורות. ע"ז, ג"ע, וש"ד שכולם נמצאו  
בעשו, ולכולם כוונה באומרה קצתי.

**וזה שהוסיף רש"י בפירושו, כפי**  
**את-כל-אלה עשו ואקין בם, כמו קצתי**  
**בחיי.**

**ועי' עוד** שם בבעל הטורים שבא  
דוד המלך ותקן את האות ק' והעמידה  
על ק' גדולה שאע"פ שיחרב ישוב  
ויבנה המקדש ולא יחרב עוד, **שנאמר**  
**גם צפור מצאה בית ודרור קן לה. קן**

## לעומקו של מקרא קדושים

והבדלֹתֵם בֵּין-הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה  
לְטִמְאָה וּבֵין-הָעוֹף הַטָּמֵא לְטָהָר  
וְלֹא-תִשְׁקְצוּ אֶת-נַפְשׁוֹתֵיכֶם בַּבְּהֵמָה  
וּבָעוֹף וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּרְמָשׁ הָאֲדָמָה  
אֲשֶׁר-הִבְדַּלְתִּי לָכֶם לְטִמְאָ (כ, כה').

בשימת לב, פתח פרשת קדושים  
בפרישה מעריות, וסיים במאכלות  
אסורות. ולכאורה אינו מובן, שהיה  
מתאים יותר הסיום במאכלות אסורות  
לפרשת שמיני.

ויש לומר, על דרך סמיכות  
פרשיות, מה שסיים פרשת קדושים  
במאכלות אסורות הוא אכן המשך  
לפרשת שמיני, כחוזר על  
הראשונות. כיצד:

לפי שתורת חיה ועוף בסוף שמיני  
קדמה לתורת האדם בתזריע מצורע,  
והמשיכה תורת האדם באחרי מות  
סדר כפרתו, ונמשכה תורת האדם  
בהיותו פרוש מעריות בפרשת  
קדושים, וסיים פרשת קדושים במה  
שהתחיל בסוף שמיני, בגדר מאכלות  
אסורות, כחוזר על הראשונות.

לי לשמי, בכך אֲבַדְל אֶתְכֶם לעיני כל  
העמים, להיות אתכם.

ועוד י"ל, על דרך הצח, וְאֲבַדְל  
נראה לכאורה כחסר יו"ד, אך בשימת  
לב ייראה לעין כל כי אֲבַדְל  
בגימטרי' קטנה היא עצמה עשר כמנין  
יו"ד.

וכאומר, במה שאֲבַדְל בזה אֲבַדְל.  
לקיים את מאמרו של ר' יוחנן, (מגילה  
לא.) כל מקום שם אתה מוצא את  
גדולתו של הקב"ה, שם אתה מוצא  
את ענוותנותו.

ולעומקו של מקרא מתברר עוד,  
כנ"ל, שכל מקום שם אתה מוצא את  
ענוותנותו של הקב"ה באמרו וְאֲבַדְל  
אֶתְכֶם שם אתה מוצא את גדולתו,  
כאמרו אֲבַדְל אֶתְכֶם.

וְאֲבַדְל אֶתְכֶם, ואבדל כתיב. חסר  
יו"ד. על דרך הרמז, ירמוז הכתוב  
לאמרם ז"ל [ברכות ז.] שבקש משה  
שלא תשרה שכינה על עובדי כוכבים  
"ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על  
פני האדמה". (שמות לג).

## לעומקו של מקרא קדושים

שכל המצוות האחרות תלויות בה,  
שעבודה זרה היא אם לכל העבירות,  
וקבלת עו"מ שמים היא אם לכל  
המצוות והקדושות.

\*\*\*

או כלך לדרך זו, על דרך המוסר,  
שהסמיך את ענין מאכלות אסורות  
לענין גדר ערוה, לידע להודיע והיודע  
כי שרש אחד לקדושת האדם והוא  
ריסון תאוותיו.

\*\*\*

וְאִישׁ אֹו-אִשָּׁה כִּי-יִהְיֶה בֵּתָם אֹוב  
אֹו יִדְעֵנִי מֹוֹת יוֹמָתוֹ בְּאָבֶן יִרְגְּמוּ  
אֹתָם דְּמֵיָהֶם בָּם:  
(כ, כז').

פסוק זה הוא סוף הפרשה.  
ולכאורה היה ראוי לסיים בפסוק  
שלפניו, שהוא פסוק של תנחומין, ולא  
בפסוק זה שהוא לכאורה פסוק של  
פורענות. אלא י"ל שאין לראות פסוק  
זה בפני עצמו, אלא כדוגמא לפסוק  
שלפניו והייתם לי קדושים כי קדוש  
אני. ובכך הוא אינו של פורענות. אלא  
הסבר לפסוק הקודם. שאם הוא פורש  
מעבירות הרי הוא כמקבל עליו עול  
מלכות שמים. ואם לאו הרי הוא לוקה.

וזאת המשמעות של והייתם לי  
קדושים, כי בזה הם נבדלים להיות לו.  
ומה שנקט אוב או ידעוני, שזו מצוה

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות

לטל': 052-7675895

גור-אריה צור

מודיעין עילית

ניתן להצטרף לתפוצת מייל:

leshem895@gmail.com